

A mű különös értéke az, hogy egyes fogalmak tisztázásával, pontos meghatározásokkal gazdagítja a magyar lélektanulmányozást, és gondosan összeválogatott irodalommal teszi lehetővé a további búvárkodást. — Kár, hogy helyenkint nehézkes és túlhosszú mondatai a könnyed megértést hátráltatják és csökkenthetik a tárgyhoz méltó érdeklődés.

Gémesfi József

**János Alfréd, Az ismeretlen gyermek.** (A helyes nevelés kézikönyve. Pántheon kiadás. Budapest. 1943. 173. old.)

János Alfréd könyve a szülők és nevelők öntudatra ébresztését tűzi ki céljául. Bátor hangú és őszinte írás, mely a jó értelemben felvilágosult nevelés elveit hirdeti. Nem pályázik a szakkönyvek doktrinér hírnevére, nem elvont dialektikus fejtegetéseket nyújt, hanem közvetlenül az életből merített megfigyelések és belátások alapján mutatja be a gyermeki egyéniséget és alakításának módjait.

Meggyőződése, hogy »a gyermek sem nem jó, sem nem rossz, amikor megszületik, csak éppen más valami, mint a felnőtt ember«. Ilyen megfontolás alapján kell tehát közelednünk felé. Hangsúlyozottan figyelmeztet a szerző, hogy a gyermekek kezelésében mindig tekintettel kell lennünk a gyermek önéretére. A gyermekben u. i. határozottan él az önérzetnek valamilyen foka. Ezt helyes neveléssel egyik legértékesebb jellemvonásává fejleszthetjük, míg, ha megértés hiányában csak szigort, állandó gátlást érez a gyermek, lassankint kifejlődik benne az elnyomottság, az alacsonyrendűség érzése.

Nyomatékosan figyelmeztet arra a fontos alapkövetelményre, hogy a nevelőnek jól kell ismernie a gyermekkor sajátos lelki vonásait.

Agyermek még önző, lobbanékony, hirtelen haragú, hiányzik belőle a kitartás és a felelősségérzet. Ezen az ismerési követelményen felül azonban igen fontos az is, hogy a felnőtt előítéletmentesen közeledjék a gyermekekhez. Tartsa állandóan szem előtt a gyermek szempontjait. Erre vonatkozólag a szerző három alapelvet állít fel, amelyekre művének szinte valamennyi gondolatát építi: »Ne felejtsd a magad gyermekkorát«. »Sose hazudj a gyermeknek.« »Ne magadnak neveld a gyermeket«, hanem majd az ő nemzedéke, családja számára.

Gyakorlati célzatának megfelelően ezután sorra veszi a szerző a fejlődő gyermek életében felmerülő egyes problémákat. A csécsémőkor ösztönössége, a gyermekkori tudatosság első jelentkezési formái, a gyermekkori hibák feltárása nagyon meggondolkoztató minden felelősségét érző nevelő számára. A könyv változatos és sokrétű tartalmából csak néhány fejezetet emeltünk ki: Mindennapi gondok a gyermekszobában. Család és iskola. A gyermek hétköznapja. Jó tanuló — rossz tanuló. Nevelés és idomítás. Kötelesség, munka, jog. A gyermek és a pénz. A gyermek és Isten. A bűnös gyermek. Mindeme fejtegetéseit párhuzamos gondolatmenetben adja: Miben áll a szóbanforgó sajátság vagy hiba? Mi a helyes alakítási módja? Többször kitér a vallás kérdésére is, de a hit és erkölcsi belátás által nyújtott hatékony támogatást az egyes hibák oroslásánál nem említi.

Egyébként van a szerzőnek egy termékeny kiindulási pontja, melynek szemszögéből nézi a pedagógusnak és szülőnek minden eljárás-módját: Az eredményes nevelés alapja a gyermek megértése. Ha a nevelő behelyezkedik a gyermek lelki világába, ha megkísérli a gyermek tetteit és magatartását a gyermeki indítókok alapján értelmezni, ha nem vár tőle felnőttekhez való komolyságot, megfontoltságot, akkor közelítheti meg legjobban a gyermek sajátos lelkületét. Ez a belátás segíti elő a gyermeki tettek, főleg pedig a felnőttek számára kellemetlen, zavaró magatartásuk megértését.

Nagyban biztósítja a könyvnek modern értelemben vett használatosságát az is, hogy a szerző leszámol sok közkedvelt és megrögzött nevelési babónával.

A mű a józan szubjektivitásnak és a melegen érző tárgyilagosságának szerencsés elegyedése. Áttanulmányozása bizonyára csökkenteni fogja azt a távolságot, amely nevelő és nevelt között — téves előítéletek következtében — még mindig fennáll.

Augúr.

**Csiki László, Mezőgazdasági szakoktatásunk kialakulása, fejlődése és mai helyzete.** (Második átdolgozott kiadás. Budapest, 1942. »Patria« Irodalmi Vállalat és Nyomdai R. T. kiadása, 243. oldal.)

(Csiki László mezőgazdasági főiskolai tanár, műegyetemi előadó összeállításában 1941-ben jelent meg első kiadásban a fenti hézagpótló munka.) E munka a mezőgazdasági szakoktatási irodalmunkban nagy jelentőségű, mert első olyan mű, amely a mezőgazdasági szakoktatás történetét, valamint a mezőgazdasági szakoktatás iskolaszervezetét ismerteti.

A második kiadást az a tény is szükségessé tette, hogy a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló 1942. évi XVI. tc. mezőgazdasági szakoktatásunk teljes kiépítését, bizonyos intézmény-típusoknak pedig az átszervezését szabja meg. E tc., valamint az ezzel kapcsolatban kiadott F. M. rendeletek olyan változásokat hoztak létre, amelyek a mezőgazdasági szakoktatás céljait szolgáló Iskolaszervezetten lényeges átdolgozását kívánták meg. Ez az átdolgozás és kiegészítés a jelen kiadásban már meg is történt.

Ez az értékes mű két részre tagolódik: Az I. rész mezőgazdasági szakoktatásunk kialakulását és fejlődését tárgyalja időrendi sorrendben a mai napig. A II. rész a mezőgazdasági szakoktatási intézmények mai helyzetét ismerteti, külön tárgyalva: A. Felsőfokú-, B. Középfokú-, C. Alsófokú mezőgazdasági szakoktatás.

Mindkét rész felépítését átvyszerű következetesség jellemzi. A könyv beosztása áttekinthető, s a lapszél címek a tanulmányozását könnyűvé teszik. A Felsőfokú mezőgazdasági szakoktatás c. fejezetben, az előbbi kiadástól eltérő elrendezésben, s igen helyesen teljes részletességgel tárgyalja az ujonnan létesített m. kir. mezőgazdasági főiskolák szervezetét, továbbá a M. Kir. József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdaságtudományi Karának Gazdasági Szaktanárképző Intézetét, valamint a Gazdasági Tanárképző Szaktanfolyam szervezetét. A Közép- és Alsófokú mezőgazdasági szakoktatási intézmények c. fejezetben kellő részletességgel ismerteti a különféle iskolatípusok szervezetét, az intézet célkitűzését, s az intézetben folyó munkát. Élnékítik az egyes